

Bruxelles, 20. svibnja 2025.
(OR. en)

8773/25

Međuinstitucijski predmet:
2024/0079 (NLE)

EDUC 137
SOC 266
JEUN 65
DIGIT 84
ENV 316

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Preporuka Vijeća o Europskom sustavu osiguravanja kvalitete i
priznavanja kvalifikacija u visokom obrazovanju

Za delegacije se u prilogu nalazi navedena preporuka, koju je Vijeće (obrazovanje, mladi, kultura i sport) donijelo na sastanku 12. svibnja 2025.

Preporuka Vijeća

o Europskom sustavu osiguravanja kvalitete i priznavanja kvalifikacija u visokom obrazovanju

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 165.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

1. Sustavi osiguravanja kvalitete ključni su za utvrđivanje visokih standarda kvalitete u obrazovanju i izgradnju povjerenja među sustavima visokog obrazovanja i visokim učilištima u cijelom europskom prostoru obrazovanja i izvan njega. Ti su sustavi jedna od glavnih sastavnica transnacionalne suradnje. Osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja temelj je uzajamnog povjerenja, koje omogućuje transnacionalnu suradnju i neometanu mobilnost u svrhu učenja.
2. Visoka učilišta snose najveću odgovornost za kvalitetu obrazovanja koje pružaju i stoga bi im postizanje najviših standarda trebalo biti jedan od glavnih prioriteta na razini ustanove te bi trebala razviti strategije i postupke za osiguravanje kvalitete kako bi se zajamčilo postizanje tog cilja.

3. Provedba Standarda i smjernica za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (Europski standardi i smjernice, ESG) jedan je od glavnih koraka u konsolidaciji Europskog prostora visokog obrazovanja jer se na taj način podupire stvaranje kulture kvalitete u sustavima visokog obrazovanja i visokim učilištima u cijeloj Europi. Međutim, Europski standardi i smjernice još se u potpunosti ne provode u svim državama članicama.
4. Društva diljem Europe proživljavaju dinamičnu transformaciju potaknutu zelenom i digitalnom tranzicijom, mogućnostima i izazovima umjetne inteligencije, demografskim izazovima i geopolitičkom situacijom koja se brzo mijenja. Sustavi visokog obrazovanja na tu transformaciju ne bi trebali samo reagirati, nego joj i aktivno doprinositi i poticati je. Postupci osiguravanja kvalitete trebali bi, kada je to relevantno, pomoći visokim učilištima na tom putu transformacije pružanjem stručnog vrednovanja na temelju kojeg će ona moći poboljšati kvalitetu svoje obrazovne ponude.
5. Trebalo bi pronaći način da se postupci osiguravanja kvalitete učine agilnijima i svrsishodnijima i da imaju izraženiju međunarodnu dimenziju te pritom osigurati da i dalje budu usmjereni na jamčenje najviših standarda kvalitete. Prikupljanje povratnih informacija od osoba s diplomom o njihovu učenju i karijeri te relevantnosti stečenog obrazovanja, vještina i kompetencija vrijedan je alat za praćenje koji se može upotrijebiti za osiguravanje kvalitete i relevantnosti na razini ustanova i sustava. Zahvaljujući europskoj inicijativi za praćenje osoba s kvalifikacijom¹ takvo je praćenje postalo sustavnije i usporedivije.
6. Budući da se nacionalni mehanizmi za osiguravanje kvalitete razlikuju među zemljama, transnacionalna suradnja u visokom obrazovanju i dalje je složena, što otežava razvoj združenih obrazovnih programa i ograničava obrazovne mogućnosti za visoka učilišta i studente. Važno je da dokazivanje usklađenosti s formalnim zahtjevima bude uravnoteženo s jamčenjem stalnog naglaska na kontinuiranom poboljšanju u pružanju obrazovanja i predanosti tom poboljšanju, što je ključno za osiguravanje kvalitete.

¹ Preporuka Vijeća od 20. studenoga 2017. o praćenju osoba s kvalifikacijom (SL C 423, 9.12.2017., str. 1.).

7. Zajednica visokog obrazovanja i države članice izrazito cijene postojeće instrumente, kao što je europski pristup osiguravanju kvalitete združenih programa (europski pristup)², ali njihova je primjena zbog različitih nacionalnih pristupa i dalje ograničena.
8. Združeni programi postali su zaštitni znak europskog prostora obrazovanja i izrazito ih cijene svi dionici u sektoru visokog obrazovanja. Odgovarajući mehanizmi osiguravanja kvalitete preduvjet su za provedbu združenih programa u cijeloj Uniji. Dodjela oznake združene europske diplome na temelju unaprijed utvrđenih kriterija mogla bi doprinijeti rješavanju postojećih pitanja povezanih s osiguravanjem kvalitete i akreditacijom združenih programa. Dodatni zamah kojim bi se visokim učilištima uključenima u transnacionalnu suradnju olakšalo izvođenje združenih programa i dodjela združenih diploma, u skladu s instrumentima bolonjskog procesa, mogao bi se pružiti u kasnijoj fazi združenom europskom diplomom.
9. Iako su rasprave o združenoj europskoj diplomi u tijeku, Vijeće Europske unije još nije donijelo odluku o njezinu mogućem uvođenju te bi svako upućivanje na združenu europsku diplomu u ovoj Preporuci Vijeća trebalo tumačiti u tom kontekstu. Bit će potrebne jasne i detaljne informacije kako bi Vijeće moglo donijeti odluku utemeljenu na dokazima o sljedećim koracima prema združenoj europskoj diplomi.
10. Europskim kriterijima iz Priloga II. utvrđuju se ključne značajke oznake združene europske diplome i jamči poštovanje najviših standarda kako bi se ponudili transnacionalni programi i prikazao poseban europski karakter te oznake. Ti kriteriji nisu ni obvezni ni pravno obvezujući, no kako bi se osiguralo uzajamno povjerenje, oznaka združene europske diplome dodjeljuje se samo ako su svi ti kriteriji ispunjeni.

² Tim pristupom, koji su ministri Europskog prostora visokog obrazovanja odobrili u svibnju 2015., nastoji se „ukloniti znatnu prepreku razvoju združenih programa tako što se postavljaju standardi za te programe utemeljeni na dogovorenim alatima Europskog prostora visokog obrazovanja, bez primjene dodatnih nacionalnih kriterija”.

11. Skup europskih kriterija za oznaku združene europske diplome može biti temelj za kriterije koji se trebaju primijeniti na združenu europsku diplomu u kasnijoj fazi ako, na temelju analize evaluacijskog izvješća Komisije o provedbi oznake združene europske diplome i studije izvedivosti združene europske diplome, kako je opisano u Rezoluciji Vijeća o oznaci združene europske diplome i sljedećim koracima prema mogućoj združenoj europskoj diplomi: jačanje konkurentnosti Europe i privlačnost europskog visokog obrazovanja, Vijeće odluči poduzeti korake prema njezinu uvođenju. Studija izvedivosti trebala bi uključivati iscrpnu evaluaciju europskih kriterija na osnovi kojih bi se dodjeljivala združena europska diploma i odgovarajuće postupke osiguravanja kvalitete kao temelj za odluku Vijeća o kriterijima za potencijalnu združenu europsku diplomu.
12. U skladu s Preporukom Vijeća o jačanju veza radi djelotvorne europske suradnje u području visokog obrazovanja³ nekoliko država članica potiče primjenu europskog pristupa i postupno prelazi na vanjske sustave osiguravanja kvalitete na razini ustanova, čime transnacionalnu suradnju u području visokog obrazovanja čini djelotvornijom i fleksibilnijom. Jačanje unutarnjih sustava osiguravanja kvalitete važan je korak prema ubrzanju postupaka uz istodobno jamčenje najviših standarda kvalitete.

³ Preporuka Vijeća od 5. travnja 2022. o jačanju veza radi djelotvorne europske suradnje u području visokog obrazovanja, (SL C 160, 13.4.2022., str. 1.).

13. Savezi visokih učilišta, primjerice savezi europskih sveučilišta, predvodnici su transnacionalne suradnje. U Zaključcima Vijeća o inicijativi Europska sveučilišta – Povezivanje visokog obrazovanja, istraživanja, inovacija i društva: otvaranje puta prema novoj dimenziji europskog visokog obrazovanja⁴ navodi se da je cilj „europskih sveučilišta” doprinijeti kvaliteti transnacionalne suradnje međuinstitucijskim strategijama koje kombiniraju učenje i poučavanje, istraživanje, inovacije i prijenos znanja u gospodarstvo i društvo te doprinose političkim i društvenim promjenama. Ujedno su važna platforma za daljnji razvoj dimenzija istraživanja i inovacija u visokim učilištima, koje bi trebale biti usmjerene na učenje utemeljeno na istraživanju, kao i na dugoročne, fleksibilne i privlačne istraživačke i obrazovne karijere. Ti se savezi obvezuju podići suradnju na višu razinu uspostavom europskih međusveučilišnih kampusa u kojima je zajedničko pružanje obrazovanja norma. Kao jedan od glavnih koraka u uspostavi tih kampusa savezi oblikuju unutarnje sustave osiguravanja kvalitete kako bi kvaliteta njihova zajedničkog pružanja obrazovanja ispunjavala najviše standarde. Time će se pružiti jamstva njihovim dionicima i olakšati zajedničko pružanje obrazovanja. Utvrđeni su ključni elementi za početak razmatranja namjenskog okvira za osiguravanje kvalitete i procjenu njegove upotrebe.

⁴ Zaključci Vijeća o inicijativi Europska sveučilišta – Povezivanje visokog obrazovanja, istraživanja, inovacija i društva: otvaranje puta prema novoj dimenziji europskog visokog obrazovanja (SL C 221, 10.6.2021., str. 14.).

14. Automatsko uzajamno priznavanje kvalifikacija i ishoda razdoblja učenja u inozemstvu potrebni su da bi mobilnost u svrhu učenja postala stvarnost za sve te kako bi se podržala uravnotežena cirkulacija mozgova među svim državama članicama i poticala konkurentnost. U Preporuci Vijeća iz 2018. o promicanju automatskog uzajamnog priznavanja kvalifikacija visokog obrazovanja i srednjoškolskog obrazovanja i osposobljavanja te ishoda razdoblja učenja u inozemstvu⁵ državama članicama preporučeno je da uspostave korake potrebne za ostvarivanje automatskog uzajamnog priznavanja u svrhu nastavka obrazovanja bez potrebe za posebnim postupkom priznavanja kako bi se kvalifikacija visokog obrazovanja stečena u jednoj državi članici automatski priznala na istoj razini u drugim državama članicama radi pristupanja daljnjem studiju, čime se ne dovodi u pitanje pravo visokog učilišta ili nadležnih tijela da odrede posebne uvjete za upis u određene programe ili da provjere vjerodostojnost dokumenata. Pouzdani sustavi osiguravanja kvalitete temelj su za izgradnju povjerenja potrebnog za automatsko priznavanje kvalifikacija.
15. Ova je Preporuka u potpunosti u skladu s načelima supsidijarnosti, institucijske autonomije i akademske slobode i provodit će se u skladu s nacionalnim okolnostima i u suradnji s državama članicama i svim relevantnim dionicima,

⁵ Preporuka Vijeća od 26. studenoga 2018. o promicanju automatskog uzajamnog priznavanja kvalifikacija visokog obrazovanja i srednjoškolskog obrazovanja i osposobljavanja te ishoda razdoblja učenja u inozemstvu (SL C 444, 10.12.2018., str. 1.).

DONIJELO JE OVU PREPORUKU:

Poboljšanje svih sustava osiguravanja kvalitete

1. Preporučuje se da države članice:

- a) potiču stalno poboljšanje osiguravanja kvalitete, među ostalim u svrhu poboljšanja kvalitete i relevantnosti visokog obrazovanja, te održavaju visoku razinu transnacionalnog povjerenja i odgovornosti unutar visokih učilišta;
- b) osiguraju svrsishodnost sustava osiguravanja kvalitete kako bi se njima moglo odgovoriti na glavne društvene, tehnološke i gospodarske promjene koje utječu na visoko obrazovanje. Sustavi visokog obrazovanja mogu biti nadahnuti postojećim primjerima dobre prakse kako bi na različite načine uhvatili u koštac s tim aspektima, primjerice poticanjem visokih učilišta da ih uključe u svoje unutarnje postupke osiguravanja kvalitete, integracijom specifičnih ciljeva u svoje redovito vanjsko osiguravanje kvalitete i ciljanim ili tematskim vrednovanjem kvalitete na razini sustava. Glavnu odgovornost za kvalitetu svojih obrazovnih usluga snosi visoko učilište. Takav bi se pristup trebao primjenjivati u potpunom skladu s Europskim standardima i smjernicama i mogao bi obuhvaćati teme kao što su:
 - i) promicanje i zaštita temeljnih akademskih vrijednosti, kako je definirano bolonjskim procesom;

- ii) relevantnost ishoda poučavanja i učenja za osobni razvoj, zapošljivost i aktivno, kritičko i odgovorno građanstvo, na temelju, primjerice, informacija dobivenih praćenjem osoba s diplomom ili bliže suradnje sa socijalnim partnerima, uključujući osmišljavanje kurikuluma i pružanje mogućnosti pripravnništva⁶;
- iii) doprinos programâ (čijim se završetkom stječe cjelovita kvalifikacija ili mikrokvalifikacije) kompetencijama (tj. znanju, vještinama i stavovima) studenata i osoba koje pohađaju cjeloživotno obrazovanje povezanima s glavnim društvenim i gospodarskim prioritetima, primjerice zelenom i digitalnom tranzicijom;
- iv) relevantna sinergija između obrazovanja, uključujući strukovno obrazovanje i osposobljavanje, istraživanja, inovacija i djelovanje za društvo;
- v) uključivo visoko obrazovanje, kako je definirano bolonjskim procesom, kojim se među ostalim potiče pristupačnost i rodna ravnopravnost te učenje usmjereno na studente i njihova dobrobit;
- vi) privlačne i održive akademske karijere i radni uvjeti⁷;
- vii) strategije za jačanje međunarodne suradnje;

⁶ Preporuka Vijeća od 20. studenoga 2017. o praćenju osoba s kvalifikacijom (SL C 423, 9.12.2017., str. 1.).

⁷ Kako je definirano u Preporuci Vijeća od 25. studenoga 2024. o privlačnim i održivim karijerama u visokom obrazovanju (SL C, C/2024/7282, 5.12.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/7282/oj>).

- c) kad je to moguće, zajamče svrsishodnost i resursnu učinkovitost vanjskih postupaka osiguravanja kvalitete za visoka učilišta kako bi se izbjeglo dodatno administrativno opterećenje;
- d) osiguraju da se odluke o akreditaciji, registraciji i evaluaciji visokih učilišta i studijskih programa donose na transparentan i objektivan način, u skladu s Europskim standardima i smjernicama, uz odgovarajući doprinos stručnjaka i sudjelovanje zajednice visokog obrazovanja, uključujući studente te akademsko i administrativno osoblje, u poticanju kulture kvalitete;
- e) potiču visoka učilišta da prate u kojoj mjeri postupci osiguravanja kvalitete dovode do poboljšanja kvalitete pružanja obrazovanja;
- f) potiču objavu rezultata vrednovanja osiguravanja kvalitete (na razini ustanove ili programa) u bazi podataka o rezultatima vanjskog osiguravanja kvalitete (DEQAR) i olakšaju njihovo prevođenje kako bi se poboljšala transnacionalna transparentnost kad je riječ o kvaliteti pružanja visokog obrazovanja;

- g) zajamče da unutarnjim sustavima osiguravanja kvalitete na razini ustanova budu obuhvaćeni svi oblici obrazovanja koje pruža određeno visoko učilište. Za obrazovanje koje omogućava stjecanje mikrokvalifikacija treba kao referencu upotrijebiti europski pristup mikrokvalifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost te europska načela za osmišljavanje i izdavanje mikrokvalifikacija⁸;
- h) podupiru i potiču agencije za osiguravanje kvalitete da organiziraju aktivnosti uzajamnog učenja, čime se nacionalnim visokim učilištima i agencijama za osiguravanje kvalitete omogućuje da usporede svoju praksu s praksom u drugim dijelovima europskog prostora obrazovanja. To se može učiniti putem procesa koji se naziva *benchlearning*⁹, u okviru kojeg visoka učilišta i agencije za osiguravanje kvalitete mogu učiti od drugih vodećih visokih učilišta, ili analizom podataka dobivenih u okviru europske inicijative za praćenje osoba s diplomom i Europskog opservatorija za sektor visokog obrazovanja.

⁸ Kako je istaknuto u Preporuci Vijeća od 16. lipnja 2022. o europskom pristupu mikrokvalifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost (SL C 243, 27.6.2022., str. 10.).

⁹ *Benchlearning* je definiran kao proces stvaranja sustavne i integrirane veze između ocjenjivanja prema referentnim vrijednostima i aktivnosti uzajamnog učenja u svim područjima povezanim s osiguravanjem kvalitete u visokom obrazovanju.

Razmatranje razvoja namjenskog okvira za osiguravanje kvalitete za saveze visokih učilišta

2. Preporučuje se da države članice sudjeluju u razmatranju izrade namjenskog europskog okvira kako bi se svim vrstama saveza visokih učilišta uključenih u održivu i dugoročnu suradnju koja nadilazi *ad hoc* ili projektnu suradnju omogućilo zajedničko vanjsko vrednovanje njihovih zajedničkih unutarnjih mehanizama osiguravanja kvalitete, i to tako da se obuhvate sve zajedničke aktivnosti ili barem zajedničko pružanje obrazovanja ustanova sudionica, npr. združeni programi i združene mikrokvalifikacije, prema potrebi. Taj bi rad trebao uključivati sljedeće mjere:
- a) suradnju s dionicima za osiguravanje kvalitete i savezima visokih učilišta kako bi se istražio razvoj tog namjenskog okvira za osiguravanje kvalitete na temelju sastavnica iz Priloga I. ovoj Preporuci i, ako je to relevantno, oslanjajući se na rezultate projekata EUniQ¹⁰ i IMINQA¹¹, koji se financiraju iz programa Erasmus+;
 - b) evaluaciju potrebe za tim namjenskim okvirom s posebnim naglaskom na tome može li on dovesti do znatnog smanjenja administrativnog opterećenja i donijeti jasnu dodanu vrijednost za visoka učilišta i druge relevantne aktere;
 - c) na osnovi rezultata te evaluacije, omogućivanje agencijama EU-a za osiguranje kvalitete registriranim u Europskom registru agencija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR) i agencijama EU-a koje u potpunosti provode europski pristup osiguravanju kvalitete združenih programa da provedu takvu vanjsku evaluaciju osiguravanja kvalitete na temelju ovog okvira;

¹⁰ U okviru projekta EUniQ razvijen je pristup za sveobuhvatno osiguravanje kvalitete europskih sveučilišta.

¹¹ IMINQA je krovni projekt za potporu Bolonjskoj tematskoj skupini za osiguravanje kvalitete.

Povećavanje agilnosti programskih ili kombiniranih pristupa vanjskom osiguravanju kvalitete

3. Preporučuje se da države članice:

- a) olakšavaju transnacionalnu suradnju i agilnost sustava visokog obrazovanja, i to:
 - i) podupiranjem visokih učilišta u uspostavi ili poboljšanju pouzdanog unutarnjeg postupka osiguravanja kvalitete i u razvoju izražene kulture kvalitete na razini ustanove;
 - ii) nakon što visoka učilišta uspostave pouzdan unutarnji postupak osiguravanja kvalitete, poticanjem prelaska na institucijski pristup osiguravanju kvalitete, na primjer ograničavanjem obvezne akreditacije studijskih programa koju provode agencije za osiguravanje kvalitete na inicijalnu akreditaciju za nove programe i, ako je to moguće, uvođenjem postupaka samostalne reakreditacije kao dijela unutarnjeg postupka osiguravanja kvalitete;
 - iii) jačanjem pristupa osiguravanju kvalitete na temelju dokaza, uz upotrebu niza podataka, uključujući podatke dobivene praćenjem osoba s diplomom i podatke Europskog opservatorija za sektor visokog obrazovanja; i
 - iv) podupiranjem uzajamnog učenja i izgradnje kapaciteta visokih učilišta kako bi se ojačala kultura kvalitete u prelasku na institucijski pristup vanjskom osiguravanju kvalitete;

- b) omogućće i potiču primjenu europskog pristupa, ako još nije proveden, i to:
 - i) uklanjanjem kriterija za osiguravanje kvalitete dodanih na nacionalnoj razini ili bilo koje druge neopravdane potencijalne administrativne ili regulatorne prepreke;
 - ii) stvaranjem poticajnog okruŹja u kojem se pruŹaju smjernice i potpora osobama koje se bave osiguravanjem kvalitete, uzimajući u obzir institucijsku autonomiju;
 - iii) osiguravanjem okruŹja u kojem primjena tog pristupa ne uzrokuje nikakvu financijsku nepogodnost u usporedbi s postupcima koji se provode na nacionalnoj razini.

Izgradnja temelja za uvođenje oznake združene europske diplome

Preporučuje se da se oznaka združene europske diplome dodjeljuje samo:

- a) ako su ispunjeni svi europski kriteriji za oznaku združene europske diplome utvrđeni u Prilogu II.
 - i
 - b) ako je kvaliteta osigurana u skladu s Europskim standardima i smjericama ili europskim pristupom, ovisno o nacionalnim okolnostima, kako bi se zajamčile primjena zajedničkih standarda te kvaliteta i vjerodostojnost oznake.

4. Preporučuje se da države članice:

- a) agencijama za osiguravanje kvalitete registriranim u EQAR-u i agencijama EU-a koje u potpunosti provode europski pristup osiguravanju kvalitete združenih programa omogućće sljedeće:
 - i) dodjeljivanje oznake združene europske diplome¹² za združene studentske programe koji se temelje na postojećim instrumentima bolonjskog procesa te ispunjavaju Europske standarde i smjernice, kao i sve europske kriterije utvrđene u Prilogu II., u slučajevima u kojima se zahtijeva programski ili kombinirani pristup vanjskom osiguravanju kvalitete;
- ili
- ii) dodjeljivanje oznake združene europske diplome vlastitim združenim studentskim programima za sve vrste visokih učilišta koja podliježu nacionalnom ili regionalnom vanjskom osiguravanju kvalitete na razini ustanove, i to na temelju unutarnjeg osiguravanja kvalitete i usklađenosti s postojećim instrumentima bolonjskog procesa, Europskim standardima i smjernicama i svim europskim kriterijima;
- b) utvrde načine za dopunjavanje redovitog vrednovanja rada nacionalnih agencija za osiguravanje kvalitete s obzirom na Europske standarde i smjernice kako bi se osiguralo da združeni programi ispunjavaju europske kriterije te uspostave repozitorij združenih programa koji ispunjavaju europske kriterije i uvjete za dodjelu oznake združene europske diplome;
- c) surađuju s Komisijom kako bi se ocijenilo mogu li se, prema potrebi, europski kriteriji za oznaku združene europske diplome primijeniti i na programe visokog obrazovanja pete razine Europskog kvalifikacijskog okvira.

¹² Kako je navedeno u točki 12. Preporuke Vijeća od 5. travnja 2022. o jačanju veza radi djelotvorne europske suradnje u području visokog obrazovanja (SL C 160, 13.4.2022., str. 1.).

Provedba automatskog priznavanja kvalifikacija

5. Preporučuje se da države članice:

- a) potiču i podupiru evaluaciju provedbe automatskog uzajamnog priznavanja kvalifikacija¹³ putem unutarnjih i vanjskih postupaka za osiguravanje kvalitete visokih učilišta;
- b) u bliskoj suradnji s visokim učilištima i drugim uključenim dionicima izrade i objave jasne smjernice za visoka učilišta o tome kako razlikovati automatsko priznavanje kvalifikacija za pristup i pravo visokih učilišta na donošenje odluka o upisu u određeni program te prema potrebi preispitaju te smjernice na temelju ishoda preispitivanja timova za ubrzavanje priznavanja kvalifikacija u okviru programa Erasmus+¹⁴ radi provedbe automatskog priznavanja kvalifikacija;
- c) podupiru visoka učilišta u primjeni pristupa koji se temelji na ishodima učenja u kontekstu postupaka upisa, ne dovodeći pritom u pitanje mogućnost da te ustanove utvrde vlastite specifične kriterije za upis;
- d) surađuju s visokim učilištima i nacionalnim ili regionalnim tijelima za priznavanje kvalifikacija na praćenju odluka o priznavanju, čime se poboljšava prikupljanje podataka i primjena pristupa na temelju dokaza na razini ustanove i na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini;

¹³ Kako je definirano u Preporuci Vijeća od 26. studenoga 2018. o promicanju automatskog uzajamnog priznavanja kvalifikacija visokog obrazovanja i srednjoškolskog obrazovanja i osposobljavanja te ishoda razdoblja učenja u inozemstvu (SL C 444, 10.12.2018., str. 1.).

¹⁴ Kako je preporučeno u Izvješću Komisije Vijeću o provedbi Preporuke Vijeća o promicanju automatskog uzajamnog priznavanja kvalifikacija visokog obrazovanja i srednjoškolskog obrazovanja i osposobljavanja te ishoda razdoblja učenja u inozemstvu, 23. veljače 2023., COM(2023) 91 final.

- e) podupiru visoka učilišta u izdavanju svih diploma i mikrokvalifikacija u formatu koji je u skladu sa standardima europskih digitalnih vjerodajnica za učenje, uključujući europski model učenja, što je jedan od glavnih čimbenika koji doprinose automatskom priznavanju kvalifikacija, i to putem ugrađenih provjera autentičnosti europskih digitalnih vjerodajnica i dokaza o osiguravanju kvalitete i akreditaciji;
 - f) potiču i podupiru izgradnju kapaciteta i umrežavanje osoblja u centrima mreže ENIC-NARIC i na visokim učilištima, i to putem osposobljavanja i korištenjem digitalnih alata, među ostalim u području umjetne inteligencije, te da osiguraju blisku suradnju s tijelima za priznavanje kvalifikacija i osiguravanje kvalitete;
 - g) podupiru blisku suradnju osoblja koje radi na priznavanju kvalifikacija i osiguravanju kvalitete na nacionalnoj i na europskoj razini, između mreže ENIC-NARIC i Europskog udruženja za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (ENQA).
6. Preporučuje se da države članice što prije poduzmu daljnje mjere na temelju ovih preporuka kako bi se svim vrstama visokih učilišta omogućila provedba oznake združene europske diplome i razmatranje puta prema združenoj europskoj diplomi, u skladu s Rezolucijom Vijeća o oznaci združene europske diplome i idućim koracima prema mogućoj združenoj europskoj diplomi: poticanje europske konkurentnosti i privlačnosti europskog visokog obrazovanja. Poziva ih se da u kontekstu radnih struktura okvira europskog prostora obrazovanja¹⁵ redovito obavješćuju Komisiju o mjerama poduzetima na odgovarajućoj razini kako bi se doprinijelo postizanju ciljeva ove Preporuke kao ključnih koraka prema uspostavi i daljnjem razvoju europskog prostora obrazovanja.

¹⁵ Kako je navedeno u Rezoluciji Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021. – 2030.) (SL C 66, 26.2.2021., str. 1.).

POZIIVA KOMISIJU DA:

7. podupire daljnji razvoj baze podataka o rezultatima vanjskog osiguravanja kvalitete (DEQAR)¹⁶, kojom upravlja EQAR, kako bi se upotrebljavala kao repozitorij programa kojima je dodijeljena oznaka združene europske diplome, nadovezujući se na dobru praksu Nacionalnih informacijskih centara za akademsko priznavanje (NARIC), koji se njome služe za automatsko priznavanje kvalifikacija;
8. i dalje podupire razvoj i promicanje prakse praćenja osoba s diplomom kako bi se unaprijedila kvaliteta i relevantnost visokog obrazovanja i poboljšalo uspoređivanje i ocjenjivanje prema referentnim vrijednostima među zemljama i visokim učilištima;
9. s državama članicama i širom zajednicom visokog obrazovanja i dalje razmjenjuje iskustvo stečeno provedbom inicijativa transnacionalne suradnje, na primjer saveza europskih sveučilišta i programa kao što su združeni diplomski studiji Erasmus Mundus, združeni doktorski programi aktivnosti Marie Skłodowska-Curie (MSCA) i specijalizirani obrazovni programi financirani u okviru programa Digitalna Europa¹⁷;

¹⁶ DEQAR je baza podataka o rezultatima vanjskog osiguravanja kvalitete za agencije za osiguravanje kvalitete uvrštene u Europski registar agencija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR). Sve agencije registrirane u EQAR-u mogu objavljivati svoja izvješća u toj bazi podataka. Sudjelovanje u DEQAR-u je dobrovoljno.

¹⁷ Uredba (EU) 2021/694 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi programa Digitalna Europa te o stavljanju izvan snage Odluke (EU) 2015/2240 (SL L 166, 11.5.2021., str. 1.).

10. potiče države članice da se koriste Instrumentom za tehničku potporu kako bi pristupile tehničkom stručnom znanju oblikovanom po mjeri za osmišljavanje i provedbu potrebnih reformi u području visokog obrazovanja, među ostalim poboljšanjem mehanizama upravljanja i osiguravanja kvalitete za visoka učilišta.
11. podupire *benchlearning* među agencijama za osiguravanje kvalitete.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik/Predsjednica

**Sastavnice za istraživanje razvoja namjenskog okvira za osiguravanje kvalitete za saveze
visokih učilišta**

1. UVOD

Sljedeće sastavnice zamišljene su kao temelj za razmatranje sveobuhvatnog okvira za novi pristup osiguravanju kvalitete za saveze visokih učilišta. One imaju koristi od ishoda projekata QA-FIT i IMINQA financiranih u okviru programa Erasmus+. Te sastavnice analizirane su s dionicima za osiguravanje kvalitete i nije im svrha da se preklapaju s drugim postupcima osiguravanja kvalitete. Dodatno će se razmatrati s državama članicama i dionicima u visokom obrazovanju. Služit će kao dobrovoljni alat kojim se savezi visokih učilišta mogu koristiti da zajamče kvalitetu i učinkovitost aktivnosti kojima se zajednički upravlja.

2. NAMJENA

U skladu s načelima Europskih standarda i smjernica, evaluacija osiguravanja kvalitete imala bi dvojnu namjenu odgovornosti i poboljšanja, odnosno bila bi usmjerena na sljedeće:

- a) doprinos poboljšanju kvalitete saveza i potpora savezu u postizanju ciljeva i
- b) omogućivanje savezu da dokaže kvalitetu aktivnosti kojima se zajednički upravlja.

Slijedom toga evaluacija, koju treba provesti agencija za osiguravanje kvalitete koju odabere savez:

- a) potvrdila bi da je suradnja visokih učilišta savez u smislu ove Preporuke;
- b) dovela bi do smanjenja administrativnog opterećenja saveza tako što bi se omogućilo da se za aktivnosti kojima se zajednički upravlja provede zajedničko vanjsko osiguravanje kvalitete, i to samo jedanput tijekom utvrđenog razdoblja valjanosti, umjesto da se na te aktivnosti primjenjuju različiti nacionalni sustavi vanjskog osiguravanja kvalitete i
- c) olakšala bi osiguravanje kvalitete obrazovanja koje zajednički pruža savez, na primjer združenih programa ili mikrokvalifikacija.

3. NAČELA

Evaluacijska metodologija koju su razradile agencije za osiguravanje kvalitete trebala bi:

- a) odražavati autonomiju i raznolikost saveza;
- b) poticati savez da uspostavi zajednički sustav unutarnjeg osiguravanja kvalitete koji bi u cijelosti obuhvaćao njegovo zajedničko pružanje obrazovanja;
- c) slijediti načelo „samo jednom”: zajedničko pružanje obrazovanja samo bi jedanput u istom razdoblju valjanosti bilo podvrgnuto vanjskom osiguravanju kvalitete i
- d) integrirati sve relevantne dijelove Europskih standarda i smjernica, europski pristup osiguravanju kvalitete združenih programa i, prema potrebi, europske kriterije za oznaku združene europske diplome iz Priloga II. ovoj Preporuci.

4. PRIHVATLJIVOST

Evaluacija bi bila na raspolaganju svakom savezu visokih učilišta u Europskom prostoru visokog obrazovanja.

Savez bi trebao imati neki oblik unutarnjeg osiguravanja kvalitete na razini saveza koje je odgovorno za određene aktivnosti kojima se zajednički upravlja.

5. PODRUČJE PRIMJENE

Evaluacija bi bila usmjerena na učinkovitost mehanizama saveza za unutarnje osiguravanje i poboljšanje kvalitete. Savez bi trebao odrediti i transparentno pokazati na koje se zajedničko pružanje obrazovanja i aktivnosti primjenjuje zajedničko unutarnje osiguravanje kvalitete na razini saveza.

6. GLAVNE ZNAČAJKE

Evaluacija bi se temeljila na standardima koji u potpunosti uključuju dio 1. Europskih standarda i smjernica.

Standardi bi mogli uključivati i potvrdu da unutarnje osiguravanje kvalitete saveza jamči sljedeće:

- a) združeni obrazovni programi koje nudi savez u skladu su sa standardima europskog pristupa osiguravanju kvalitete združenih programa i
- b) združeni obrazovni programi ispunjavaju europske kriterije za dodjelu oznake združene europske diplome ako savez odluči dodjeljivati je.

Evaluaciju bi trebala provoditi agencija EU-a za osiguravanje kvalitete registrirana u EQAR-u ili agencija EU-a koja u potpunosti provodi europski pristup osiguravanju kvalitete združenih programa i koju je odabrao savez.

Evaluacija bi se trebala temeljiti na dosljednoj metodologiji i postupku, koji bi se trebali utvrditi u sveobuhvatnom okviru koji treba razmotriti na temelju ovih sastavnica i koji se primjenjuju neovisno o tome koja agencija provodi evaluaciju.

Metodologija bi zajamčila da svaki postupak bude prilagođen pojedinačnom savezu, uzimajući u obzir njegovu misiju, sastav (na primjer, veličinu i geografsku rasprostranjenost) i opseg aktivnosti kojima se zajednički upravlja.

7. REZULTATI I POSLJEDICE

Evaluacija bi rezultirala odlukom agencije EU-a za osiguravanje kvalitete registrirane u EQAR-u ili agencije EU-a koja u potpunosti provodi europski pristup osiguravanju kvalitete združenih programa, koja bi mogla biti pozitivna, uvjetovano pozitivna ili negativna.

Uzimajući u obzir nacionalne zahtjeve, pozitivnom odlukom o evaluaciji savez bi stekao pravo na:

- a) samoakreditaciju zajedničkog pružanja obrazovanja obuhvaćenog evaluacijom, i to primjenom standarda europskog pristupa osiguravanju kvalitete združenih programa i
- b) primjenu oznake združene europske diplome na programe koji ispunjavaju europske kriterije za oznaku združene europske diplome.

Države članice mogle bi priznati pozitivnu odluku o evaluaciji kako slijedi:

- a) u slučaju nacionalnog vanjskog osiguravanja kvalitete na razini ustanove, izuzeti iz dodatnih nacionalnih postupaka osiguravanja kvalitete svako zajedničko pružanje obrazovanja obuhvaćeno zajedničkim unutarnjim osiguravanjem kvalitete koje je prošlo evaluaciju i
- b) u slučaju nacionalnog vanjskog osiguravanja kvalitete na razini programa, izuzeti iz dodatnih nacionalnih postupaka osiguravanja kvalitete sve programe obuhvaćene zajedničkim unutarnjim osiguravanjem kvalitete koji su prošli evaluaciju.

Europski kriteriji za oznaku združene europske diplome

Europski kriteriji podijeljeni su u dvije kategorije:

- Prva kategorija usmjerena je na organizaciju programa¹⁸, na temelju kriterija uključenih u Europske standarde i smjernice i europski pristup¹⁹;
- Druga kategorija usmjerena je na europsku dimenziju i uključuje kriterije koji se temelje na vrijednostima, čime se odražava važnost zajedničkih europskih vrijednosti. Promiču se vrijednosti Europskog prostora visokog obrazovanja (akademska sloboda, akademski integritet, institucijska autonomija, sudjelovanje studenata i osoblja u upravljanju visokim obrazovanjem, javna odgovornost za visoko obrazovanje i javna odgovornost visokog obrazovanja) i višejezičnost, uključivost, okolišna održivost, interdisciplinarnost, mogućnosti za učenje izvan akademske zajednice te zapošljivost i digitalizacija kao skup elemenata koji oznaku združene europske diplome čine jedinstvenom. U tom je pogledu važno da se visokim učilištima sudionicima dodijeli Erasmus povelja u visokom obrazovanju i da se kriteriji europske dimenzije uključe u njihove aranžmane za združeni program²⁰.

¹⁸ Organizacija programa odnosi se na način na koji se združeni program uspostavlja i kako funkcionira u partnerskim institucijama.

¹⁹ U okviru postupka dinamičnog usklađivanja, buduće promjene Europskih standarda i smjernica i europskog pristupa trebale bi se primjenjivati i na kriterije za dodjelu oznake združene europske diplome.

²⁰ Aranžmani za združeni program odnose se na postupovni i pravni okvir kojim se uređuje provedba i izrada združenog programa. Navedeni aranžmani mogu obuhvaćati, na primjer, zajednički prijemni postupak, odabir studenata, zajednički kurikulum, postupke osiguravanja kvalitete, ocjenjivanje, sustav ocjena, zajedničko upravljanje, politike održivosti, financijsku organizaciju, zajednički pristup bivšim studentima, komunikacijsku i promidžbenu strategiju, zajedničke politike intelektualnog vlasništva. Ti se aranžmani obično utvrđuju u zajedničkim dokumentima kao što je sporazum o konzorciju.

Europski kriteriji podijeljeni su u dvije kategorije kako bi jasno odražavali primarnu odgovornost visokih učilišta za zaštitu akademskih vrijednosti uz istodobno priznavanje važnosti europske dimenzije.

Europski kriteriji za dodjelu oznake združene europske diplome podliježu provjeri agencije EU-a za osiguravanje kvalitete registrirane u Europskom registru za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR) ili agencije EU-a koja u potpunosti provodi europski pristup osiguravanju kvalitete združenih programa ili, na primjer u slučaju institucija koje provode samoakreditaciju, putem samoevaluacija. Kriteriji za dodjelu oznake združene europske diplome provjeravaju se na temelju vlastitih izjava i izvješća o akreditaciji ili evaluaciji, kao i ključnih dokumenata u kojima se navode aranžmani za združeni program, kao što su, među ostalim, sporazumi o konzorciju.

Europski kriteriji za oznaku združene europske diplome			Razine Europskog kvalifikacijskog okvira (EQF)
A. Kriteriji za organizaciju programa			
	A.1. Uključena visoka učilišta	Združeni program nude najmanje dva visoka učilišta iz najmanje dvije države članice.	6, 7, 8
	A.2. Dodjela transnacionalnih združenih diploma	Združeni studij zajednički pripremaju i izvode sva uključena visoka učilišta.	6, 7, 8
		Nakon združenog programa dodjeljuje se združena diploma.	6, 7, 8
		Studentima se izdaje združena dopunska isprava o studiju.	6, 7
		U združenom programu opisuju se ishodi učenja i bodovi u skladu s Vodičem za korisnike ECTS-a.	6, 7

	A.3. Zajednički aranžmani za združeni program	Združeni program ima zajedničke politike, postupke i/ili aranžmane kojima se definiraju planiranje i provedba kurikuluma, kao i sva organizacijska i administrativna pitanja. Predstavnici studenata sudjeluju u postupku donošenja odluka kako bi se utvrdile zajedničke politike i postupci i/ili aranžmani.	6, 7, 8
	A.4. Aranžmani za osiguravanje kvalitete	Unutarnje i vanjsko osiguravanje kvalitete provodi se u skladu sa Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG). Visoka učilišta, područje studija ili program evaluira agencija EU-a za osiguravanje kvalitete registrirana u EQAR-u ili agencija EU-a koja u potpunosti provodi europski pristup osiguravanju kvalitete združenih programa.	6, 7, 8

		Združeni program evaluira se prema standardima europskog pristupa osiguravanju kvalitete združenih programa (europski pristup).	6, 7, 8
	A.5. Praćenje osoba s diplomom	U okviru združenog programa osobe s diplomom prate se s pomoću sustava za praćenje osoba s diplomom ili s pomoću podataka koje je prikupio Europski opservatorij za sektor visokog obrazovanja.	6, 7, 8
	A.6. Učenje usmjereno na studente	Združeni program priprema se, trajno unapređuje i izvodi tako da studente potiče na preuzimanje aktivne uloge u procesu učenja. Taj pristup uzima se u obzir u ocjenjivanju studenata.	6, 7, 8

	A.7. Transnacionalni kampus – pristup uslugama	Program ima zajedničku politiku koja studentima i osoblju omogućuje pristup relevantnim uslugama u svim visokim učilištima sudionicima pod uvjetima koji su istovrijedni uvjetima za sve upisane studente i lokalno osoblje ²¹ .	6, 7, 8
	A.8. Fleksibilna i integrirana mobilnost studenata	U okviru združenog programa nudi se fizička mobilnost studenata koja uključuje najmanje 30 ECTS bodova (koji se mogu podijeliti na nekoliko boravaka) u jednoj ili više partnerskih institucija. Združeni program ima politiku kojom se nudi alternativno rješenje studentima koji ne mogu putovati, kao što su virtualne razmjene i/ili kombinirana mobilnost.	6, 7
		Združeni program nudi najmanje šest mjeseci fizičke mobilnosti u jednoj ili više partnerskih institucija. Združeni program ima politiku kojom se nudi alternativno rješenje studentima koji ne mogu putovati.	8
	A.9. Zajedničko ocjenjivanje i sumentorstvo za disertacije	Za disertacije su zadužena barem dva mentora, a zajednički ih ocjenjuju sumentori ili odbor s članovima iz najmanje dvije ustanove u dvije različite zemlje.	8

²¹ To ne podrazumijeva automatsko pravo na financijske pogodnosti kao što su stipendije ili socijalno osiguranje u svim institucijama.

B. Kriteriji europske dimenzije

	B.1. Interdisciplinarnost i učenje utemeljeno na istraživanju	Aranžmani za združeni program uključuju ugrađene komponente interdisciplinarnosti i/ili učenja utemeljenog na istraživanju, prilagođene prirodi i okolnostima združenog programa.	6, 7, 8
	B.2. Mogućnosti za učenje izvan akademske zajednice i zapošljivost	Aranžmanima za združeni program predviđaju se mogućnosti za proširenje iskustva učenja za studente izvan akademskog konteksta, prilagođeno prirodi i okolnostima združenog programa, uključujući zahtjeve tržišta rada koji uključuju međusektorske komponente ili aktivnosti te razvoj transverzalnih vještina ²² .	6, 7, 8

²² Te mogućnosti uključuju elemente kao što su suradnja s gospodarskim i socijalnim sektorom u izradi i/ili provedbi kurikuluma, pripravnništvo, učenje utemeljeno na radu, upućivanje / stručnu praksu, volontiranje, učenje putem društveno korisnog rada i pristupe koji se temelje na izazovima, ali nisu na njih ograničene.

	B.3. Digitalizacija	Aranžmani za združeni program uključuju mogućnosti za studente da razviju odgovarajuće digitalne vještine i kompetencije, prilagođene prirodi i okolnostima združenog programa.	6, 7, 8
	B.4. Vrijednosti	Aranžmani za združeni program u skladu su s vrijednostima Europskog prostora visokog obrazovanja (akademska sloboda, akademski integritet, institucijska autonomija, sudjelovanje studenata i osoblja u upravljanju visokim obrazovanjem, javna odgovornost za visoko obrazovanje i javna odgovornost visokog obrazovanja) i uključuju predanost promicanju zajedničkih europskih vrijednosti ²³ i demokratskog građanstva.	6, 7, 8

²³ Kako su navedene u članku 2. UEU-a i Povelji Europske unije o temeljnim pravima.

	B.5. Višejezičnost	U okviru aranžmana za združeni program nude se mogućnosti da svaki student stekne jezične vještine izlaganjem najmanje dvama različitim jezicima EU-a ²⁴ tijekom aktivnosti učenja ili mobilnosti.	6, 7, 8
	B.6. Uključivost	Aranžmani za združeni program uključuju zalaganje za široko sudjelovanje i u tu svrhu potiče se raznolikost, jednakost i uključivanje te donose prilagođene mjere za potporu studentima i osoblju s manje mogućnosti.	6, 7, 8
		Aranžmani za združeni program uključuju predanost poštovanju načela Europske povelje za istraživače.	8
	B.7. Održivost okoliša	Aranžmanima za združeni program obuhvaćene su politike i djelovanja povezana s okolišnom održivošću i provode se mjere za smanjenje ekološkog otiska njihovih aktivnosti te predviđaju mogućnosti za studente da razviju odgovarajuće zelene vještine i kompetencije prilagođene prirodi i okolnostima združenog programa.	6, 7, 8

²⁴ Izlaganje jezicima EU-a može biti aktivno i/ili pasivno korištenje jezikom (jezicima), na bilo kojoj razini u aktivnostima poučavanja i/ili učenja, ispitima, istraživačkim aktivnostima, profesionalnim aktivnostima ili aktivnostima građanskog angažmana te tijekom razdoblja mobilnosti, uključujući odlazak na mobilnost u zemlju u kojoj se u svakodnevnom životu uglavnom upotrebljava drugi jezik.

Pojmovnik

Savez: odnosi se na skupinu od najmanje dva europska visoka učilišta koja su započela transnacionalnu, dugoročnu strukturnu suradnju, što je potvrđeno u zajedničkoj izjavi o misiji koju je podržao svaki član relevantnih tijela saveza nadležnih za donošenje odluka na razini ustanove. Ta suradnja podrazumijeva zajedničko donošenje odluka o upravljanju, a zajedničko pružanje obrazovanja glavna joj je zadaća. Istaknuti primjeri uključuju saveze visokih učilišta koji se financiraju u okviru inicijative Europska sveučilišta.

Pružanje obrazovanja odnosi se na pružanje visokog obrazovanja u najširem smislu, uključujući programe kojima se stječe cjelovita kvalifikacija, kolegije kojima se stječu mikrokvalifikacije i pružanje obrazovanja koje nije dio programa kojim se stječe formalna diploma.

Europski pristup osiguravanju kvalitete združenih programa: pristup koji su u svibnju 2015. odobrili europski ministri nadležni za visoko obrazovanje i koji je izrađen kako bi se olakšalo vanjsko osiguravanje kvalitete tih programa: njime se definiraju standardi utemeljeni na dogovorenim alatima Europskog prostora visokog obrazovanja, bez primjene dodatnih nacionalnih kriterija. Očekuje se da će se tim pristupom olakšati integrirani pristupi osiguravanju kvalitete združenih programa, koji istinski prikazuju i odražavaju njihov združeni karakter. Pristup je dostupan na:
https://www.eqar.eu/assets/uploads/2018/04/02_European_Approach_QA_of_Joint_Programmes_v1_0.pdf

Evaluacija: odnosi se na unutarnje ili vanjsko vrednovanje osiguravanja kvalitete visokog učilišta ili pružanja obrazovanja.

Združeni studijski program: odnosi se na združeni program kojim se stječe združena diploma.

Združena europska diploma: konačni oblik i definicija pojma „združena europska diploma” treba se odrediti kada Vijeće odluči poduzeti korake prema njezinu uvođenju, nakon analize evaluacijskog izvješća Komisije o provedbi oznake združene europske diplome i studije izvedivosti združene europske diplome, kako je opisano u Rezoluciji Vijeća o oznaci združene europske diplome i sljedećim koracima prema mogućoj združenoj europskoj diplomi: jačanje konkurentnosti Europe i privlačnosti europskog visokog obrazovanja. U ovoj se fazi može definirati kako slijedi: združena diploma koja se dodjeljuje studentima kao dokaz završetka združenog programa koji provode dva visoka učilišta ili više njih iz različitih zemalja, uključujući najmanje dvije države članice EU-a. Združeni program kojim se stječe združena europska diploma ispunjava zajednički skup europskih kriterija i osigurava kvalitetu u skladu sa Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG) i europskim pristupom, što bi trebalo olakšati automatsko priznavanje u EU-u. Ako to zahtijevaju nacionalni kvalifikacijski okviri, združena europska diploma može se integrirati u nacionalno zakonodavstvo kako bi se olakšala njezina provedba u svim zemljama institucija sudionica.

Oznaka združene europske diplome: oznaka kvalitete dodijeljena združenim programima koji se provode u okviru transnacionalne suradnje visokih učilišta iz različitih zemalja, uključujući najmanje dvije države članice EU-a, koja služi kao sredstvo brendiranja i promiče usklađenost s europskim standardima te osigurava vidljivost i ukazuje na prestiž združenih programa koji nose tu oznaku. Oznaka se dodjeljuje na temelju zajedničkih europskih kriterija nakon ocjene nadležnih tijela za akreditaciju ili osiguranje kvalitete, kao što su sveučilišta koja provode samoakreditaciju, agencije za akreditaciju ili tijela za osiguravanje kvalitete.

Aktivnosti kojima se upravlja zajednički: odnosi se na aktivnosti saveza i visokih učilišta koja su njegovi članovi za koje je savez odlučio da će se na njih primjenjivati zajednički sustav unutarnjeg osiguravanja kvalitete.

Združeni program odnosi se na integrirani kurikulum koji zajednički koordiniraju i nude različita visoka učilišta, kojim se stječe dvostruka/višestruka diploma ili združena diploma.

Osiguravanje kvalitete odnosi se na unutarnje i vanjske postupke koje provodi visoko učilište ili agencija za osiguravanje kvalitete kako bi se osiguralo okruženje za učenje u kojem su sadržaj programa, mogućnosti za učenje i infrastruktura pravedni i svrsishodni. Aktivnosti osiguravanja kvalitete imaju dvojnu namjenu:

- **Odgovornost:** sustav osiguravanja kvalitete jamči zajednici visokog obrazovanja i javnosti kvalitetu aktivnosti visokog učilišta i usklađenost sa skupom standarda. Može biti osnova za davanje određenih prava instituciji: upisivanje studenata, dodjelu diploma, dobivanje javnih sredstava.
- **Poboljšanje:** na temelju sustava osiguravanja kvalitete daju se i savjeti i preporuke visokim učilištima i unutar njih o tome kako mogu poboljšati svoje aktivnosti.

Odgovornost i poboljšanje u okviru sustava osiguravanja kvalitete zajedno doprinose povjerenju u uspješnost visokog učilišta. Ključni su za podupiranje razvoja kulture kvalitete koju prihvaćaju svi: od studenata i osoblja do čelnika i uprava ustanova. Pojam „osiguravanje kvalitete” u ovom dokumentu upotrebljava se za opis svih aktivnosti u okviru ciklusa kontinuiranog poboljšanja, tj. aktivnosti odgovornosti i poboljšanja.

- a) **Unutarnje osiguravanje kvalitete:** odnosi se na postupke koje interno provode sama visoka učilišta. Obično se razrađuju kao dio strategije osiguravanja kvalitete visokih učilišta, čime se priznaje njihova primarna odgovornost za kvalitetu obrazovanja koje pružaju i osiguravanje kvalitete.
- b) **Vanjsko osiguravanje kvalitete:** odnosi se na postupke koje provode agencije za osiguravanje kvalitete.
- c) **Institucijski pristup vanjskom osiguravanju kvalitete:** znači da ustanova mora proći postupak vanjskog osiguravanja kvalitete samo na razini ustanove kako bi se ocijenila učinkovitost postupaka unutarnjeg osiguravanja kvalitete ustanove te ima li ustanova dovoljno zrele kulture kvalitete da zajamči visoku kvalitetu obrazovanja koje pruža. Taj pristup omogućuje ustanovi da izradi i izvodi programe bez potrebe za vanjskim vrednovanjem kvalitete na razini programa (to se u mnogim zemljama naziva samoakreditacija).
- d) **Programski pristup vanjskom osiguravanju kvalitete:** znači da svaki pojedinačni program (ili skupina programa) koji provodi jedno ili više visokih učilišta treba proći vanjsko vrednovanje osiguravanja kvalitete.

- e) **Kombinirani pristup vanjskom osiguravanju kvalitete:** odnosi se na situaciju u kojoj se na sustav visokog obrazovanja primjenjuju i institucijski i programski pristupi vanjskom osiguravanju kvalitete. To je slučaj u većini sustava visokog obrazovanja u EU-u²⁵.

Standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (Europski standardi i smjernice, ESG): predstavljaju skup standarda i smjernica za unutarnje i vanjsko osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju. Europski standardi i smjernice nisu standardi kvalitete niti propisuju kako se provode postupci osiguravanja kvalitete, ali pružaju smjernice koje obuhvaćaju područja koja su ključna za uspješno osiguravanje kvalitete i okruženja za učenje u visokom obrazovanju. Europske standarde i smjernice trebalo bi razmotriti u širem kontekstu koji uključuje i kvalifikacijske okvire, ECTS i dopunsku ispravu o studiju, koji također doprinose promicanju transparentnosti i uzajamnog povjerenja u visoko obrazovanje u Europskom prostoru visokog obrazovanja. Europski standardi i smjernice dostupni su na: <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/>.

²⁵ U odgovorima na istraživanje Komisije iz 2023. o provedbi Preporuke Vijeća o jačanju veza radi djelotvorne europske suradnje u području visokog obrazovanja, 14 ministarstava izvijestilo je da primjenjuju kombinirani pristup vanjskom osiguravanju kvalitete.